# GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunī 6 fior., pe trei lunī 3 fior.
Romĕnia și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunī 20 fr., pe trei lunī 10 francī.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențī.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorī nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 177. Joi, 13 (25) Augustŭ. 1887.

## Brașovŭ, 12 Augustŭ 1887.

Cu câtŭ e mai bunŭ Tisza decâtŭ Taaffe? — Este interesantŭ a cunósce părerea ce o desvóltă fóia oposițiunală din Clușiu „Ellenzék“ asupra acestei întrebărī, cu care se ocupă în numĕrulŭ sĕu de Marțī.

Devisa celorŭ doi miniștri-președințī austro-ungarī, — ḑice memorata fóiă — este: mai multŭ prin tactică, decâtŭ prin constituționalismŭ; cu „tactica“ a dobênditŭ atâtŭ Tisza câtŭ și Taaffe succese strălucite în afacerile, unde printr'o observare consciențiósă a constituționalismului ar fi suferitŭ probabilŭ desastre.

Găsesce mai departe aceeașī fóiă că politica lui Tisza ca și a lui Taaffe a falsificatŭ parlamentarismulŭ și a adusŭ în dărăpănare financele statului; cu tóte aceste guvernamentalii și pressa oficiósă ungurécă redică pe Tisza până la ceriu și tocmai așa face cu Taaffe partida și pressa guvernamentată austriacă. De altă parte pressa subvențională ungurécă face din când în când lui Taaffe tocmai imputările acele, pe care i le facŭ lui Tisza oficioșii din Austria.

„Este o sentință vechiă dér fórte adevĕrată — continuă ḑiarulŭ clușianŭ — că omulŭ vede paiulŭ din ochiulŭ altuia și nu-șī vede bârna din ochiulŭ sĕu. Așa e și cu pressa subvenționată ungurécă și austriacă. De pildă este hârțuiala naționalitățilorŭ din care contrarii lui Taaffe în Austria și criticii lui în Ungaria își făurescŭ puternice arme în contra ministrului-președinte austriacŭ“.

„Dér óre în Ungaria Coloman Tisza a sciutŭ sĕ facă sĕ 'ncetéze văităturile naționalitățilorŭ? stêrpit'a elŭ agitațiunile naționalitățilorŭ? óre ultraiștii românī, sașī, slovacī și croațī nu agitéză în scólele lorŭ, în adunările lorŭ, în foile lorŭ, și în viața lorŭ bisericéscă, nu ațiță ele foculŭ urei în contra unității de statŭ a Ungariei și în contra supremației Maghiarilorŭ, tocmai așa cum o facŭ în Austria Cehii, Slovenii, Ilirii în potriva unității de statŭ a Austriei și a supremației germane?“

„Și décă în Praga câte odată junimea cehică însuflețită merge până a comite acte de violență contra Nemțilorŭ celorŭ blânḑī, óre n'amŭ vĕḑutŭ și noi în Ungaria cu ochii cum Croații au aruncatŭ în tină și au călcatŭ emblemele nóstre de statŭ, și cum generalulŭ Ianszky a demonstratŭ în modŭ provocatorŭ contra memoriei celei mai plăcute a națiunei?“

Mai află fóia oposițională maghiară o asemĕnare și în metoda celorŭ doi miniștri-presidențī de a se ținé la putere prin concesiunī ce le facŭ deputațilorŭ din maioritate. Și Tisza, ḑice ea, își asigură voturile Croațilorŭ totŭ pe calea concesiunilorŭ, lăsândŭ neresolvată cestiunea Fiumei și crutândŭ pe estremii croațī. Și óre nu este cunoscutŭ tuturorŭ cum falsifică elŭ cu uriașa lui maioritate voința țĕrei și cum susține elŭ terorismulŭ funcționarilorŭ cu menagearea intereselorŭ lorŭ particulare?

In fine găsesce „Ellenzék“ o mare asemĕnare și în dărăpănarea succesivă a financelorŭ țĕrii dincóce și dincolo de Laita și ajunge la conclusiunea, că numai într'unŭ punctŭ se deosebesce regimulŭ lui Taaffe de acela alŭ lui Tisza: celŭ dânteiu este adecă numai de optŭ anī la cârmă, pe când celŭ din urmă împlinesce deja 12 anī ca ministru-președinte.

Asemĕnările, aceste dintre Tisza și Taaffe, parŭ a fi nemerite, în fondŭ însĕ ele schiopătéză tare.

Tactica celorŭ doi miniștri-președințī póte fi în multe privințe una și aceeașī, dér posițiunea lorŭ față cu naționalitățile este deosebită ca ceriulŭ de pămêntŭ. Pe când Tisza pórtă resboiu contra naționalitățilorŭ pe tótă linia, Taaffe se silesce a le împăca, bine-rĕu, dér are tendința acésta espresă și o și urmăresce cu multă tenacitate.

In Austria naționalitățile au câștigatŭ mai multŭ terêmŭ de desvoltare în cei optŭ anī ai regimului Taaffe, pe când sub „părintesculŭ“ guvernŭ alŭ lui Tisza l'au pierdutŭ mai de totŭ. Drepturile, de carī s'au bucuratŭ naționalitățile negermane din Austria la înființarea dualismului aceste le esercéză și astăḑī și încă cu mai multŭ succesŭ, pe când popórele nemaghiare de dincóce au fostŭ despoiate de tóte drepturile, ce le avéu când au venitŭ Ungurii la putere.

Décă astăḑī se manifestă spiritulŭ românŭ, sasŭ, slovacŭ etc. în scóle, în adunărī, în foile naționale și în viéța bisericéscă, acésta este numai o dovadă viuă, că ele nu se potŭ nimici cu una cu două, dér nicīdecum nu este unŭ documentŭ, că Tisza a observatŭ aceeașī tactică ca și Taaffe față cu naționalitățile.

In partea cislaitană a monarchiei nu se mai tractéză aḑī de aceea, décă sĕ mai folosécă Cehii limba lorŭ în scólă, în adunărī și în viața bisericéscă, ci e vorba de a li se garanta *drepturile politice-naționale*. In partea de dincóce însĕ se pretinde — cum face și fóia clușiană — ca sĕ se omóre chiar și viața bisericéscă de sine stătătóre a popórelorŭ; de drepturī politice nicī că se mai face pomenire în sînulŭ stăpânirei.

Succese au dobênditŭ Tisza relativŭ mai multe decâtŭ Taaffe, este însĕ mare întrebare décă succesele lui Tisza vorŭ fi mai durabile ca ale ministrului-președinte austriacŭ.

Noi credemŭ că nu vorŭ fi mai durabile și pentru acésta ne garantéză nemulțumirea ce domnesce între popórele nemaghiare, nemulțămire neasemĕnatŭ mai mare ca aceea a popórelorŭ negermane de sub regimulŭ lui Taaffe.

### Prințulŭ de Coburg în Sofia.

Prințulŭ Ferdinand a făcutŭ intrarea sa solemnă în Sofia. La câteva chilometre de orașŭ, prințulŭ și oficerii din escorta sa își puseră marea uniformă. Prințulŭ Ferdinand purta costumulŭ de generalŭ bulgarŭ și pe peptŭ ordinulŭ lui Coburg. Prințulŭ se urcà pe calŭ, după aceea urmà drumulŭ spre orașŭ, avêndŭ la drépta sa pe maiorulŭ Petroff, ér la stânga pe maiorulŭ Popoff Vreo 50 de oficerī ilŭ urmau. O parte din populațiunea venită în fața prințului îi făcù o ovațiane dinaintea orașului, unde primarulŭ, notabilii, delegațiunile și corporațiunile așteptau pe prințŭ. Ei schimbară cuvinte de bunăvenire cu dênsulŭ. Pe stradă până la catedrală, mulțimea era imensă. Ferestrele și acoperișurile caselorŭ erau pline de lume.

După Te Deum, prințulŭ pornì spre palatŭ urmatŭ de o escortă de onóre cu musică. La intrarea în palatŭ o jumĕtate bateriă de artilerie trase o salvă de 21 tunurī. Musicele intonară imnulŭ naționalŭ. Mulțimea scóse atuncī strigăte de ura. Astă séră va fi iluminațiă.

Prințulŭ intrândŭ în Sofia, rĕspunse primarului în chipulŭ următorŭ: »Făgăduelile de devotamentŭ Bulgariei ce v'amŭ făcutŭ la Ebental, suntŭ ținute: Iacă-mĕ, vĕ sfătuescŭ sĕ fițī înțelepțī, cumpătațī și unițī. Décă vețī fi înțelepțī și unițī voiu face din Bulgaria unŭ statŭ idealŭ, fórte, fórte tare«

In ceea ce privesce relațiunile internaționale, elŭ a ḑisŭ că este esențialŭ a se conserva bune relațiunī cu Pórta, putere suzerană. „Grațiă lealitățeī mele, a adăugatŭ prințulŭ, spre a ne câștiga bunele disposițiunī ale Turciei«.

### Suprimarea ligei irlandeze,

Suprimarea ligei agrarie irlandeze, anunțată de guvernulŭ englesŭ, forméză evenimentulŭ ḑilei în Anglia. Au interesŭ următórele aprețierī ale foilorŭ irlandeze:

»Freeman's Journal« din Dublin prevede, cum érna viitóre, după suprimarea una după alta a ramurilorŭ ligei, va fi isbită organisarea centrală, toțī membrii representativī ai ei vorŭ merge la închisóre, cum se vorŭ pune în mișcare în genere tóte mijlócele spre a nimici acțiunea constituțională din Irlanda. Insĕ poporulŭ irlandezŭ nu va părăsi calea moderațiunei, a legalității, prudenței și constituționalității și nu vorŭ trece cele 12 lunī și unulŭ din guvernele cele mai deplorabile ale timpului modernŭ va fi resturnatŭ.

Fóia conservatóre »Dublin Express«, organulŭ proprietarilorŭ de moșii, saltă de bucuriă că guvernulŭ a apucatŭ pe acéstă cale și ḑice: Guvernulŭ ar fi meritatŭ unŭ votŭ de blamŭ și ar fi perdutŭ încrederea națiunii, décă ar fi șovăitŭ în îndeplinirea datoriei sale de a combate liga.

Ḑiarulŭ »Belfast Northerwhig«, o fóiă unionistă, ḑice din contră, că guvernulŭ ar fi făcutŭ mai bine sĕ aștepte până ce necesitatea mĕsurii ar fi fostŭ recunoscută în genere.

»Morning News« din Belfast, o fóiă naționalistă, scrie că poporulŭ irlandezŭ va primi cu indiferență aceste silințe de a-lŭ împinge la fapte rele.

Archiepiscopulŭ Walsh din Dublin a ḑisŭ, că nu își póte închipui unŭ actŭ, care sĕ fiă îndreptatŭ mai directŭ de a aduce Irlanda în zăpăcélă și anarhiă, decâtŭ este suprimarea ligei naționale.

## SCIRILE ḐILEI.

Pentru alegerea deputațiunilorŭ, carī sĕ esprime Maiestății Sale, la venirea Sa la Clușŭ, sentimentele de aderare și supunere în numele deosebitelorŭ comitate, — s'au ținutŭ adunărī comitatense extra-ordinare, anume: in comitatulŭ Solnocŭ-Dobêca, unde conducerea deputațiunei s'a încredințatŭ fișpanului Banffy Dezsŏ; s'a luatŭ totŭ-odată hotărîrea, ca membrii deputațiunei numai în costumŭ naționalŭ unguresc sĕ se pótă representa. In comitatulŭ Albei de josŭ conducerea deputațiunei s'a încredințatŭ fișpanului Kemény Kálmán. In comitatulŭ Făgărașului s'a alesŭ o deputațiune din 30 de membri, sub conducerea fișpanului Horváth Mihály. S'a decisŭ tot-odată ca proprietarii, industriașii etc., carī afară de cei 30 de membrii arŭ voi sĕ ia parte la deputațiune, sĕ se insinue până în prima Septemvre la fișpanulŭ respectivŭ. — Va crede Maiestatea Sa că se află în vr'unŭ teatru ambulantŭ. Unŭ lucru însĕ nu ilŭ înțelegemŭ: cu ce obrazŭ se va presenta Banffy Dezsö-pașa, care e încondeiatŭ Maiestății Sale de către Românii din comitatulŭ Bistrița-Năsĕudŭ?

—x—

„Politische Correspondenz“ spune, că Sultanulŭ Abdulŭ Hamid a dăruitŭ Regelui Carolŭ alŭ României unŭ calŭ arabŭ.

—x—

E numitŭ cadetŭ în infanteria de honveḑī, dér în stare de concediu, George Iuga la a 24 semibrigadă.

—x—

Servitórea proprietarului Reginald Tolnay din Fĕlfălĕu, comit. Mureșŭ-Turda, turnà petroleu în lampa care ardea, acésta esplodà și hainele nenorocitei luară focŭ. O altă servitóre alergândŭ în ajutoru'i, se aprinse și ea. Până sĕ sosécă ajutorŭ medicalŭ, muriră amêndouĕ din causa ranelorŭ.

—x—

Concertŭ în grădină. Fiindŭ timpulŭ favorabilŭ, va da Sâmbătă în 15 (27) Augustŭ a. c. în restaurațiunea Nr. 5 capela pompierilorŭ din locŭ unŭ concertŭ.

—x—

*Excursiune la Sinaia!* Cu ocasiunea sĕrbătórei Sântei-Mărie va circula în ḑiua de 27 a. c. unŭ *Trenŭ Separatŭ* între *Brașovŭ* și *Sinaia* Plecarea din Brașovŭ la 6 óre a. m. Sosirea la Brașovŭ la 10 óre p. m. Bilete pentru dusŭ și întorsŭ la acéstă excursiune se vorŭ libera *numai* la biroulŭ orășenescŭ alŭ căilorŭ ferate ungare (Strada Vămei Nr. 10) (Numĕrulŭ membrilorŭ fiindŭ precisŭ) *până în ḑiua de 25 Augustŭ* (ora 12 p. m.) cu următórele prețurī reduse: clasa II. fl. 2·70, clasa III. fl. 2·10. Informațiunī mai deslușite a se lua la biroulŭ amintitŭ. Publiculŭ are cea mai bună ocasiune de a visita Sinaia, fără sĕ coste multŭ drumulŭ.

## Aniversarea ḑilei nascerei Maiestăţii Sale.

Joi în săptĕmâna trecută, 6 (18) Augustŭ, s'a serbatŭ în Braşovŭ într'unŭ modŭ deosebitŭ aniversarea de ăstŭ anŭ a ḑilei nascerei Maiestăţii Sale. Diminéţa sa oficiatŭ unŭ serviciu divinŭ pe promenada de josŭ sub cerulŭ liberŭ, unde trupele eşiseră în mare ţinută.

După améḑĭ întregŭ regimentulŭ 2 de infanteriă a eşitŭ la Fântâna popii (Honteruswiese), unde i-a urmatŭ numĕrosŭ publicŭ din oraşŭ. Programulŭ festivităţii arangiate acolo e cunoscutŭ cetitorilorŭ, deórece a fostŭ publicatŭ în fóia nóstră. Amintimŭ în genere că conductulŭ festivŭ a succesŭ de minune, ér publiculŭ s'a distrasŭ fórte bine. In specialŭ observămŭ, că comandantulŭ regimentului, d. colonelŭ Soós, a ţinutŭ o scurtă vorbire în tóte trei limbile ţĕrii: germană, română şi unguréscă, arătândŭ însemnătatea ḑilei. Soldaţii românĭ au cântatŭ apoi imnulŭ împĕrătescŭ, fiindŭ acompaniaţĭ de musică. In costume naţionale românescĭ cu eşarpe şi panglice tricolorŭ roşu-galbenŭ-vênĕtŭ au fostŭ îmbrăcaţĭ vr'o 12 soldaţĭ românĭ din regimentŭ. In timpulŭ conductului au defilatŭ toţĭ soldaţii românĭ cântândŭ cântece eroice românescĭ, ér după conductŭ au întinsŭ nisce jocurĭ, ca brêulŭ, căluşarulŭ, bătuta, chindia, hora ş. a. de credeai că nu mai iau sfêrşitŭ pe când ceilalţĭ oştaşĭ se odihneau. Apoi s'au produsŭ cu diferite cântece românescĭ înaintea publicului, precumŭ s'au produsŭ şi soldaţii germanĭ şi ungurĭ. D-lŭ locotenentŭ Negrea a contribuitŭ fórte multŭ ca să se distingă soldaţii românĭ la acéstă festivitate.

Séra a fostŭ focŭ de artificii. Musica militară a cântatŭ totŭ timpulŭ, câtŭ a ţinutŭ festivitatea. Regimentulŭ a întratŭ în oraşŭ după ce a înoptatŭ.

Totŭ aşa şi în alte părţĭ Regimentulŭ românescŭ 31 aflătorŭ în Viena s'a produsŭ cu cântece şi jocurĭ naţionale românescĭ ca Căluşerulŭ, Bătuta şi Turca.

## Volnicia unguréscă.

Cetimŭ în „Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt" de Marţĭ, 23 Augustŭ, următórele:

Precum auḑimŭ în Sighişóra are sĕ soséscă la 23 l. c. „Reuniunea scriitorilorŭ maghiarĭ« şi la 24 va face o escursiune la Crişŭ, unde, fiindŭ invitaţĭ de fişpanulŭ, va onora cu visita lorŭ ospitala casă a înaltului domnŭ.

Ca sĕ fiă ḑiua acésta ḑi strălucită, se va arangia o serbare poporală, la care suntŭ siliţĭ a participa tinerii din comunele de pe aprópe, deórece fiă-care notarŭ are poruncă sĕ scótă din totŭ satulŭ sĕu câte 10 feciorĭ, carĭ purtândŭ stégurĭ şi toţĭ fiindŭ călărĭ au sĕ însoţéscă ca banderiu pe înalţii óspeţĭ ai reuniunei. Mai departe, totŭ primarulŭ e datorŭ sĕ alégă din comuna sa câte 10 fete, care vorŭ fi duse pe carĕ plătite din banii satului la Crişŭ, ca sĕ jóce înaintea óspeţilorŭ diferite jocurĭ ţĕrănescĭ. Firesce, beutura şi mâncarea nu vorŭ lipsi pentru feciorĭ şi fete, numai câtŭ vinulŭ nu va curge din pivniţele domnului comite, ci va curge din casele comunale, căcĭ fiăcare comună are sĕ trimită câte 6 fl. ca spese de ospĕţŭ, şi ca sĕ nu se trimită esecuţiune pe capulŭ bieţilorŭ ómeni pentru stórcerea acelorŭ 6 fl., domnulŭ solgăbirĕu ca omŭ practicŭ, a şi incassatŭ sumele dela domnii notarĭ, carĭ vorŭ însemna sumele ca spese comunale. E tréba notarilorŭ apoi cum îşĭ vorŭ scóte banii din cassele comunale sĕrăcite. Stégurile carĭ vorŭ fi folosite cu acéstă ocasiune suntŭ acele stégurĭ, carĭ la diferite sĕrbătorĭ bisericescĭ de mai nainte au fostŭ confiscate de solgăbirĕi, ca »periculóse statului«. De esplicare nu mai e nevoiă.

Fi-vorŭ fi fostŭ Românii atâtŭ de cu minte, ca sĕ dea notarilorŭ respectivĭ rĕspunsulŭ cuvenitŭ când le va fi venitŭ cu „porunca" de a eşi din satŭ, ca sĕ petrécă Ungurii în contulŭ lorŭ?

---

Vinga, 2 (14) Augustŭ 1887.

Domnule Redactorŭ!

Surprinsŭ de cuprinsulŭ unei corespondenţe publicate în Nr. 138 alŭ ḑiarului »Tribuna« din an. curentŭ, datată din Bănatŭ „de lângă Begheiu, în Iuniu 1887", care se ocupă între altele şi de neînsemnata mea persónă, Vĕ rogŭ, în interesulŭ adevĕrului falsificatŭ prin acea corespondinţă şi în numele imparţialităţii, după ce Redacţiunea ḑiarului „Tribuna« a refusatŭ publicarea declaraţiunei mele, a da locŭ în preţuitulŭ d-vóstre ḑiarŭ următórei declaraţiunĭ*).

In acea corespondenţă a „Tribunei" se ḑice, că eu dimpreună cu colegii preoţĭ din Iadani „am sĕ indurŭ cea mai furiósă gónă absolută din partea aşa numitului nostru Episcopŭ dela Aradŭ, pentru că amĭ fostŭ pasivistŭ la alegerea din cerculŭ electoralŭ Cocola-Vinga în cele mai strînsŭ înţelesŭ alŭ cuvêntului, şi numai pentru că sunt preotŭ luminatŭ, Românŭ esemplarŭ şi omŭ de o meniă." Purceḑêndŭ mai departe de aci corespondentulŭ „Tribunei" ajunge la conclusiunea, că-lŭ va duré, déca în cele din urmă istoria va eternisa, că unŭ episcopŭ a fostŭ sguduitorulŭ constituţiunei bisericei sale, alŭ moralităţii turmei sale şi alŭ progresului poporului, şi încă în timpurĭ de cea mai grea ispită."

Faţă cu aceste neadevĕrurĭ, precum şi faţă cu acea conclusiune, ce şi-o permite corespondentulŭ „Tribunei" dechiarŭ: Prea Sânţia Sa părintele episcopŭ Ioanŭ Meţianu nicĭ la alegerile dietale întêmplate în anulŭ curentŭ, nicĭ la alegerile întêmplate în periodulŭ trecutŭ, nu mĭ-a ḑisŭ nicĭ celŭ mai micŭ cuvêntŭ faţă de ţinuta mea politică, şi eu am făcutŭ aceea ce mĭ-a dictatŭ voinţa şi consciinţa mea, de aceea este unŭ neadevĕrŭ, o calumniă, o repeţescŭ, aserţiunea corespondentului „Tribunei", că eu aşĭ fi luatŭ în gónă din partea capului diecesei mele pentru ţinuta mea politică, de aceea desfidŭ pe orĭcine a se ocupa în publicŭ de persóna mea, şi a rĕspândi neadevĕrurĭ, cu reaua intenţiune de a înnegri pe capulŭ diecesei mele.

Activitatea şi ţinuta Prea Sânţiei Sale faţă cu preoţimea în genere şi faţă cu poporulŭ şi progresulŭ lui nu este trebuinţă sĕ o espunŭ eu, séu vre unŭ altŭ corespondentŭ chiămatŭ orĭ nechiămatŭ, şi credŭ că în acéstă privinţă este de ajunsŭ sĕ vorbéscă faptele: Seminariulŭ diecesanŭ, fondulŭ preoţescŭ, cele peste 100 de scóle elementare înfiinţate în timpulŭ Archipăstoriei Preasânţiei Sale, precum şi poporulŭ şi preoţimea nóstre din dieces'a Aradului, carĭ, Vĕ asigurŭ, Domnule Redactorŭ, altcum cunoscŭ lucrurile, de cum se scriu în »Tribuna«. Acestea credŭ eu, vorbescŭ cu glasŭ mai puternicŭ decâtŭ ce aşŭ puté eu vorbi, déca la noi în diecesă progresămŭ în cultură şi moralitate.

Adevĕrulŭ este, că mie specialŭ corespondenţii »Tribunei" mĭ-au făcutŭ multe neplăcerĭ, nu din motivulŭ, că doră pentru acea corespondenţă aşĭ fi avutŭ de-a îndura vre o gónă din partea superiorităţii mele diecesane, ci pentru că ca omŭ tinerŭ, ce ţinŭ multŭ la mine şi la biserica mea, m'a durutŭ şi mĕ dóre, când vĕdŭ rĕspândindu-se minciuna şi înnegrindu se ómenĭ, carĭ pentru faptele lorŭ frumóse merită recunoscinţa publică.

Adevĕrulŭ este mai departe, că eu, ca omŭ tênĕrŭ, am comisŭ o eróre când am recursŭ pentru parochia din Pecica română, fără ca după lege sĕ fi fostŭ îndreptăţitŭ la acésta, şi décă în urma acestei erorĭ am fostŭ opritŭ dela concursŭ din partea Venerabilului Consistoriu, acésta, după mine, nu însemnézĕ góna, ci susţinerea legii. Astfelŭ de lucrurĭ de altcum se resólvă pe calea lorŭ, şi în societate, în carea ómenii ţinŭ la disciplină, cu astfeliu de lucrurĭ nimenĭ nu merge în publicitate, cu atâtŭ mai vêrtosŭ, că décă eu, ca preotŭ, séu altulŭ din colegii mei, s'ar simţi agravatŭ prin vre o sentinţă disciplinară a Consistoriului din Aradŭ, nĭ-amŭ sci revindeca dreptulŭ nostru pe calea apelaţiei la forulŭ superiorŭ.

Eu am tótă încrederea în forurile nóstre bisericescĭ, şi în specialŭ în capulŭ diecesei mele, de aceea credŭ a fi în dreptŭ a enuncia aci, că rĕu servesce causa preoţimei şi a bisericei acelŭ omŭ, fiă elŭ orĭ şi cine, care rĕspândindŭ neadevĕrulŭ în publicŭ, intenţionéză a ne pune în conflictŭ cu bărbatulŭ, dela care atâtŭ ca individĭ, câtŭ şi ca biserică, amŭ primitŭ atâtea binefacerĭ.

Ca de încheiere dechiarŭ, şi doresců sĕ-şĭ însemneze bine toţĭ aceia, carĭ scriu în ḑiare, că nu prin conflicte provocate prin rĕspândirea de neadevĕrurĭ în publicŭ între ómenĭ, carĭ urmărescŭ unulŭ şi acelaşĭ scopŭ, au una şi aceeaşĭ chemare, ci adevĕraţĭ binevoitorĭ ai naţiunei şi bisericei suntŭ numai aceia, carĭ luândŭ de punctŭ de mânecare adevĕrulŭ mai pe susŭ de tóte, promovézĕ dragostea frăţéscă între noi şi dragostea şi însufleţirea faţă de causele nóstre publice.

Asecurându-vĕ de deosebita mea stimă, sunt

Alŭ D-vóstrĕ cu totŭ respectulŭ

**Ioanŭ Evuţianu,**

preotŭ gr. or. românŭ.

*) Făcêndu se apelŭ la imparţialitatea nóstră, împlinimŭ rugarea de mai susŭ, declarămŭ însĕ totodată că prin acésta nu voimŭ nicĭdecum sĕ ne amestecămŭ în disputa din vorbă, la care nu suntemŭ nicĭ într'unŭ felŭ angajaţĭ. — Red.

## Din Bucovina.

*De pe malulŭ Siretului*, 20 Iulie v. 1887.

Bucovina, ţĕră frumósă cu şesurile ei întinse şi pline de ródă, cu apele ei cristaline şi cu munţii ei pitorescĭ, acoperiţĭ cu pădurĭ uriaşe, a devenitŭ Palestina Evreilorŭ, carĭ ca parasiţii se nutrescŭ cu lapte şi cu mierea adunată cu sudorĭ grele şi cu marĭ jertfe de sânge încă ale moşilorŭ şi strămoşilorŭ noştri.

Românulŭ bucovinénŭ de aḑĭ a ajunsŭ sĕ tremure înaintea jidanului şi nu arareorĭ veḑĭ spectaculŭ prin oraşe, cum înhaţă de cipŭ jidanii pe Românii noştri şi îi îmblătescŭ cu bêtele.

Aceste împrejurărĭ, grele, aparţinŭ timpului modernŭ alŭ culturii şi alŭ artelorŭ. Dela preotŭ până la celŭ din urmă mun [illegible], dela primariŭ domnŭ din cancelăriă până la ultimulŭ servitorŭ, dela locotenente până la gregarŭ, toţĭ se află mai multŭ séu mai puţinŭ în laţurile de vampirĭ ale Jidanilorŭ. Ei pórtă comerciulŭ, ei suntŭ proprietarĭ marĭ şi micĭ, ei epitropii chiarŭ ai bisericilorŭ séu ce'ŭ puţin ei le zidescŭ, le îmbracă cu ornate etc. ei birtaşĭ, ei bresiaşĭ, ei căruşĭ, ei învĕţători de scóle poporale şi medii, judecătorĭ, fabricanţĭ şi tóte cele ce numai esistă în lume, éră noi Românii, bastinaşii ţĕrii acesteia, carĭ ne mândrimŭ cu numele de Românŭ, ca c'unŭ nume falnicŭ şi vestitŭ în tótă lumea, sĕ vedemŭ ce suntemŭ? Nimica alta, decâtŭ slugile umilite ale Jidanilorŭ căcĭ munca şi averea nóstră întră în

---

## FOILETONU.

(35)

### Misterele Veneţiei.

de Édouard Didier, traducere de *Ioanŭ S. Spartali*.

XI.

**Felice scapă.**

Amêndoi soldaţii începură a ride cu hohotŭ. După ce le trecŭ veselia, celŭ care nu vorbise nimica până acum, ḑise celuilaltŭ:

— Iţĭ spusesem eu că amŭ greşitŭ urma.

— Ce sĕ facemŭ dér?

— Nimicŭ altŭ decâtŭ sĕ ne întórcemŭ.

— Mai ântêiu sĕ sărutŭ pe fata asta frumósă! ḑise ântêiulŭ soldatŭ apropiindu-se de Fiametta.

— Domnule! ḑise Fiametta vrêndŭ sĕ sară josŭ. Insĕ galantulŭ soldatŭ n'o lăsă.

— Aide, frumuşico, o singură sĕrutare şi plecŭ.

— Décă nu 'mĭ daţĭ pace strigŭ pe fraţii mei!

— Fraţii tĕi suntŭ soldaţĭ ca şi noi şi arŭ face ca şi mine décă arŭ fi în loculŭ meu. Numai o guriţă! Şi décă nu vrei apoi te ducŭ până în Padova.

Situaţia Fiamettei era totŭ într'o vreme caraghiósă şi grozavă. Tremura de frică sĕ nu cumva se se scóle vre-unulŭ din pretinşii sĕi fraţĭ ca sĕ pue la regulă pe cei doi soldaţĭ. Atuncĭ negreşitŭ că câte'şĭ trei s'ar fi culcatŭ în temniţile din Verona orĭ din Padova. După multă luptă cu sine singură, biata Fiametta, ca sĕ scape de primejdiă, întinse obrajii sĕi frageḑĭ voinicului ḑicêndu'i:

— Sĕrută-mĕ dér!

Pecând galantulŭ soldatŭ o sĕruta pe obrajĭ, nu odată după cum făgăduise ci de patru orĭ, din fundulŭ căruţei s'auḑeau mormăelĭ şi unŭ risŭ sgomotosŭ.

— Adio, fată frumósă, o sĕ ne întâlnimŭ în Veneţia! ḑiseră soldaţii plecândŭ în góna cailorŭ spre Mantua.

Şi se făcură nevĕḑuţĭ.

Ricardo se sculase înfuriatŭ din fundulŭ căruţei şi da din mânĭ cu furiă, fără sĕ mai ţie sémă de rana ce avea în spate şi care se putea deschide ér.

— Oh, Fiamina! ḑise elŭ mâhnitŭ — n'aşŭ fi creḑutŭ nicĭodată că ai sĕ te laşĭ sĕ te sĕrute unŭ omŭ cu sabiă.

— Bietulŭ Ricardo! ḑicea Felice.

— Şi unde pui c'a sĕrutat'o chiar în faţa mea! ḑise Ricardo cu unŭ tonŭ tragicŭ.

— Aide Ricardo, linişteşte-te! ḑise Felice riḑêndŭ totŭ mai tare.

— Fiametta... o fată aşa de cinstită!... nu, stăpâne! totŭ nu potŭ sĕ credŭ.

— Nu cumva ai fi vrutŭ mai bine sĕ ne însoţéscă soldaţii până în Padova, unde arŭ fi pusŭ sĕ ne aresteze!

— In sfêrşitŭ!... dér, scii, iţĭ pare rĕu când veḑĭ pe altulŭ cum iţĭ sĕrută logodnica în faţa ta! ḑise Ricardo.

Biata Fiametta nu rĕspundea nimicŭ şi biciuia mereu calulŭ ca sĕ mérgă mai iute.

Drumulŭ se urmă fără sĕ se mai întêmple nimicŭ. Peste trei ḑile fugarii intrau în Veneţia şi barca lorŭ se opri dinaintea scării de marmură a palatului Badoer, unde tótă lumea era fórte neliniştită de vreme ce nu scia ce se făcuse tênĕrulŭ Felice.

Celŭ dintêiu lucru ce făcŭ Fiametta după ce depuse pe bolnavii sĕi în siguranţă în palatulŭ Badoer, fuse că alergă dreptŭ la palatulŭ ducalŭ. Mulţumită cunoscinţelorŭ ce avea acolo, putŭ ajunge la apartamentele particulare ale lui Francesco Foscari. Acolo nisce servitorĭ fórte zeloşĭ îi făcură greutăţĭ, însĕ ea putŭ câştiga pe unulŭ din ei în favórea sa şi astfelŭ putŭ sĕ s'arunce la picióréle lui Foscari tocmai când eşea elŭ din apartamente pentru ca sĕ se ducă în consiliu.

— Cine eştĭ tu, copila mea? o întrebă cu bunătate dogele, care n'o mai cunoscea.

— Fiametta, Alteţă, mititica Fiametta, sora de lapte a fiicei Adriaticei.

— Şi ce dorescĭ sĕ dobêndescĭ dela mine?

— Dreptate, Alteţă, dreptate!...

XIII.

**Fantele.**

Fiica Adriaticei era prisonieră de optŭ ḑile în castelulŭ din Isola Bella şi încă nu primise nicĭ o veste d'afară. Adevĕrŭ vorbindŭ, acésta nu mira de felŭ pe Veneţia; îşĭ închipuia ea fórte bine, că toţĭ cei carĭ se interesau de dênsa o credeau acum îngropată în fundulŭ lacului de Garda cu logodniculŭ sĕu dimpreună. Insĕ ceea ce i se părea mai ciudatŭ era că Serenissima Republică nu trimisese încă nicĭ unŭ comisarŭ la Isola Bella ca sĕ instruiască afacerea peirei sale, care trebuia sĕ pară misteriósă tuturorŭ.

mâna lorŭ, ér esistenţa nóstră materială depinde totŭ dela ei.

Spre a lămuri cestiunea voescŭ a aduce deocamdată numai unŭ esemplu despre starea nesuportabilă pentru poporŭ, la care ne-au adusŭ Jidanii şi protectorii lorŭ.

In districtulŭ Storojineţului se află unŭ satŭ curatŭ românescŭ cu numele Suceveni, în care înainte de 20 ani afară de birtaşulŭ şi unŭ ferfenetosŭ jidanŭ cu meseria de a pune sticle la ferestre nu erau alţi Jidovi. Acuma însĕ s'au schimbatŭ afacerile, acuma suntŭ peste 20 de familii de Jidovi şi uliţa principală e curatŭ uliţă jidovéscă. Visitat'am după 20 de ani satulŭ acesta în ḑiua serbării hramului bisericii şi adêncŭ mişcatŭ şi mâhnitŭ până la inimă am fostŭ, observândŭ cele ce se petrecŭ acolo, cari numai decâtŭ trebue sĕ ducă la sapă de lemnŭ pe bietulŭ şi nevinovatulŭ nostru poporŭ.

In ḑiua hramului se adunaseră înaintea birtului celui mare mii de mii de poporŭ de prin tóte satele din jurŭ şi depărtare. Sucevenii cumpărară numai de suma de 700 fl. v. a. rachiu pentru ḑiua aceea, eră pentru cele următóre 13 ḑile, căci atâta timpŭ durézâ hrămuirea, câţi bani vorŭ fi mai datŭ, câtă perdere de timpŭ, câtă sănĕtate stricată, câtă moralitate slăbită!!

Cine-i causa atâtorŭ rele? — Étă rĕspunsulŭ:

Antistele séu primarulŭ comunalŭ este unŭ jidovŭ venitŭ nu de multŭ din lumea mare, fără nădragi şi des cultŭ. Acuma are elŭ tóte afacerile satului în mână, elŭ este şi notarŭ comunalŭ şi preşedinte scolarŭ, arêndaşŭ, gheşeftarŭ şi mai sciu eu câte şi mai câte oficii le mai are elŭ.

Curiosŭ lucru, că nimeni nu are curajulŭ sĕ i se opună, ba are sprijinŭ puternicŭ ori unde nu mai voesce. Preotulu tace, e prea bĕtrânŭ şi nici n'are raḑimŭ nicăiri, învĕţătorulŭ trebue sĕ jóce cum îi cântă jidanulŭ, căci din contră „afară cu elŭ;« éră de deputaţii comunei nici nu mai amintescŭ, aceştia nu mai figurézâ şi pe toţi îi are antistele în mânile sale.

Aşa se prefacŭ satele nóstre românescĭ spre batjocura neamului nostru înaintea ochilorŭ celorŭ dela putere, cari ne-ar putĕ ajuta, însĕ tacŭ tăcerea pescelui la tóte nevoile nóstre, în sate jidovescĭ, cu primarŭ şi deputaţi jidovesci.

Aşa piere Românulŭ din causa indiferentismului sĕu şi alŭ uşurătăţii minţii lui în cuibulŭ sĕu propriu, defăimatŭ de adversarii némului nostru.

După mórte aşişderea credŭ că nu va mai intra sufletulŭ Românului în raiu, căci raiulŭ trebue sĕ mirose cumplitŭ a rachiu, ce-lŭ dau ómenii de sufletulŭ celorŭ repausaţi pe la prasnice în cantităţi enorme şi care ilŭ procură pe bani câştigaţi cu mare chinŭ şi amarŭ dela afurisitulŭ de Jidanŭ. *Călĕtorulŭ.*

## Agricultura în Germania.

O escursiune agricolă făcută la Rosalii 1884 în provincia Sacsonia

### Ocnele şi industria dela Stassfurt.

(Urmare.)

Acum sĕ ne întrebămŭ, care e hrana plantelorŭ? Decă plantele se compunŭ din substanţele simple séu elementele mai susŭ ḑise, atunci de sigurŭ că şi hrana lorŭ trebue sĕ fiă din aceste elemente séu celŭ multŭ din combinaţiunile lorŭ mutuali: tóte aceste materii împreunate cu oxigenulŭ şi hidrogenulŭ formézâ acide séu acrimi, aşa carbogenulŭ împreunatŭ cu oxigenulŭ şi hidrogenulŭ dă acidulŭ carbonicŭ $H_2CO_3$ séu fără $H_2O=CO_2$, fosforulŭ împreunatŭ cu ele dă acidulŭ de fosforŭ $H_3PO_4$, Nitrogenulŭ (azotulŭ) împreunatŭ cu hidrogenulŭ dă amoniaculŭ $NH_3$ ér cu hidrogenulŭ şi oxigenulŭ dă acidulŭ nitricŭ $NHO_3$. Décă hidrogenulŭ din aceste acide este înlocuitŭ prin unŭ altŭ elementŭ, atunci se facŭ săruri, ca fosfate, nitrate, carbonate etc.

Aşa dér hrana plantelorŭ se compune din acidŭ carbonicŭ, apă, amoniacŭ, acidŭ nitricŭ, apoi din săruri de fosforŭ, sulfurŭ, varŭ, ferŭ, magnesiă etc., cari se găsescŭ mare parte în pămêntŭ. Décă una séu alta din aceste'i lipsesce, ér celelalte le are în abundanţă, atunci acele nu-i folosescŭ nimicŭ, şi ea (planta) totŭ piere. Ajutorarea plantei la desvoltare prin gunoiu constă în aceea, că gunoiulŭ se compune din aceste săruri şi substanţe, şi în gunoiu tocmai i se dau sărurile necesari. Cu câtŭ aceste săruri se disólvă şi desfacŭ mai iute, cu atâtŭ şi planta va fi nutrită mai bine, şi deci se va desvolta mai iute, mai îmbelşugatŭ. Că singurŭ numai aceste săruri şi elemente suntŭ care nutrescŭ şi facŭ sĕ créscă şi desvólte plantele, reese din culturile de apă şi de nisipŭ, de cari tocmai avemŭ sĕ ne ocupămŭ. In apă de plóiă, care conţine fórte puţine materii nutritóre, séu numai chiar în apă destilată, au fostŭ cultivate de diferiţi fisiologi şi botanişti fire de orzŭ, grâu, cucuruzŭ, până s'au desvoltatŭ pe deplinŭ de au produsŭ spice şi s'au coptŭ, punêndu-le în fiă-care ḑi aceste materii şi săruri în apă, fără ca sĕ aibă unŭ grăunte de pămêntŭ. Astfelŭ am avutŭ ocasiune sĕ vĕdŭ dintr'unŭ singurŭ bobŭ de orzŭ, crescutŭ în apă destilată, produse vr'o 600 bóbe. Acum însĕ sĕ revenimŭ érăşi la tema nóstră.

Profesorulŭ Hellriegel şi-a propusŭ sĕ studieze cu de-amĕruntulŭ, câtă apă şi în ce dosă trebue date plan telorŭ materiile nutritive, şi apoi décă, în lipsa uneia dintre materii, planta nu se póte mulţămi şi ajuta numai cu celelalte, şi décă da, atunci până la ce anume gradŭ? De asemenea, décă cantitatea materiilorŭ hrănitóre e mai mare decâtŭ le trebue plantelorŭ de ordinarŭ, consumă atunci planta mai multŭ, se desvóltă mai iute, se îngraşă mai tare şi până la ce anume gradŭ, séu nu consumă mai multŭ decâtŭ potŭ ele prelucra?

Ca sĕ pótă face şi urmări aceste importante studii cu siguranţă, a trebuitŭ sĕ se ferésca de aducerea de materii nutritóre din ori şi care parte, fiă din pămêntŭ, fiă din aerŭ cu vêntulŭ, cu apa de plóiă séu ori şi prin ce modŭ şi sĕ constringă plantele numai la dosa de hrană, ce le o dedea elŭ în fiă-care ḑi.

(Va urma.)

## Mulţămită publică şi dare de sémă,

asupra ofertelorŭ primite de comitetulŭ pentru adunarea de ajutóre în favorulŭ incendiaţilorŭ din comuna Galaţi.

(Urmare.)

2. Din Aradŭ, prin Présânţia Sa Domnulŭ episcopŭ Ioanŭ Meţianu 49 fl. 60 cr. colectaţi dela: Présânţia Sa D-lŭ Episcopŭ Ioanŭ Meţiann (Aradŭ) 10 fl., Ieroteu Beleşŭ, archimandritŭ şi vicarŭ episcopescŭ (Oradea mare) 2 fl., Meletiu Drĕghiciu, protopopŭ (Timişóra) 1 fl., Chirilescu Petru, protopopŭ (Kétegyháza) 1 fl., Vasiliu Popŭ, protopopŭ 1 fl., Petru Suciu, protopopŭ şi asesorŭ consist. (Oradea-mare) 1 fl., Eliă Moga, protopresbiterŭ 1 fl., Alesandru Filipŭ, notarŭ cerc. 1 fl., Constantinŭ Gurbanŭ, protopresbiterŭ 1 fl., Moise Bucşianŭ, parochŭ 1 fl., Teodorŭ Filipŭ, protopresbiterŭ 1 fl., Zeno Mociony, proprietarŭ (Bulciu) 10 fl., Sigism. Popoviciu, preşedinte de tribunalŭ (Szolnok) 1 fl., Paulŭ Rotariu, advocatŭ (Timişóra 1 fl., T. Ceontea (Aradŭ) 50 cr., George Fejer (Boroşineu) 1 fl., Nic. Oncu (Aradŭ) 1 fl., Dr. Iuliu Bonts (Aradŭ) 1 fl, Silviu Suciu (Budapesta) 1 fl., Georgiu Cojocariu (Lipova) 1 fl., Em. Missici (Kaposvár) 1 fl., Nicolau Zigre, advocatŭ şi asesorŭ (Oradea mare) 1 fl., Voicu Hamsea, protopopŭ (Lipova) 1 fl., Vasile Mangra, profesorŭ 1 fl., Ioanŭ Groza, protopopŭ (Almas-Halmagiu) 1 fl., Teodorŭ Lazarŭ 10 cr., Lazarŭ (Bekas) 1 fl., Vasile Beleşŭ (M. Rodna) 1 fl., Paulŭ Tempea (Toraculŭ mare) 1 fl., Vasilie Pagubă (Aradŭ) 1 fl., Dimitrie Bonciu, notarŭ publicŭ (Aradŭ) 1 fl. şi Augustinŭ Hamsea (Aradŭ) 1 fl.

3. Din Sibiiu s'au colectatŭ prin Prea on. d-nŭ Partenin Cosma, directorulŭ „Albinei“ 217 fl. dela: Institutulŭ de creditŭ şi economii »Albina“ 200 fl., Parteniu Cosma, directorulŭ „Albinei“ 5 fl., Iacobŭ Bologa, cons. aulicŭ în pens. 2 fl., Eliă Măcelarŭ, cons. gub. în pens. 2 fl., George Bariţŭ 2 fl., Gregoriu Mateiu, neguţătorŭ 3 fl., Şiuluţiu, jude reg. pens. 1 fl., Popŭ 1 fl. şi (?) 1 fl. v. a. (Va urma.)

**Avisŭ!** Inscrierile la scóla elementară de fete a Reuniunei femeilorŭ române din Sibiiu se potŭ face în ḑilele de 28 Augustŭ — 1 Septemvre a. c. st. n. între órele 8—10 a. m. în localulŭ direcţiunei şcolare (Strada Morii Nr. 8). Tacsa de înmatriculare este de 2 fl. v. a. Elevele cari au cercetatŭ acéstă scólă în anulŭ trecutŭ, nu solvescŭ tacsă de înmatriculare. Didactrulŭ este de 2 fl. v. a. pe lună, care este de a se solvi anticipative.

Părinţii din provincia îşi potŭ adăposti copilele în internatulŭ Associaţiunei transilvane pe lângă o tacsă lunară de 22 fl. v. a., în care se cuprinde şi didactrulŭ.

Prelegerile se începŭ în 1 Septemvre a. c. st n.

Sibiiu, în 21 Augustŭ st. n. 1887.

Pentru comitetulŭ Reuniunei

Ioanŭ Bădilă, vicepreşedinte. — **Bologa**, secretarŭ.

## Ultime sciri.

*Sofia*, 20 Augustŭ. — D. Thielmann, consulŭ generalŭ alŭ Germaniei, se pregătesce de plecare. In cercurile oficiale se asigură că Anglia, Austria şi Italia vorŭ interveni pe lângă Pórtă în favórea principelui de Coburg, şi că singure Germania şi Rusia suntŭ ostile principelui.

**Raportŭ poliţienescŭ.** — Alaltaeri înainte de amédi fostulŭ postovarŭ Iosef Horatschek, care locuia în Braşovulŭ-vechiu, s'a împuşcatŭ cu unŭ revolverŭ. Raporturi sdruncinate de avere suntŭ motivulŭ sinuciderei.

## DIVERSE.

**Verdi, ca confiscatorulŭ melodielorŭ sale.** — Corespondentulŭ ḑiarului „Italia“ istorisesce următórele: „Suntŭ câţiva ani de când făcui o visită lui Verdi la micile băi Monkaleri, şi găsiiu pe marele maestru într'o mică odăiţă, în care, dupăcum spunea elŭ, mânca, dormea şi locuia. Observându-mi mirarea, Verdi ḑise: „O, mai am încă două odăi mari, în cari îmi ţinŭ închise lucrurile strânse“. Ḑicêndŭ acestea se sculă, deschise o uşă şi îmi arătă 95 de flaşnete. Apoi, ḑise elŭ, cu o furiă comică: „Când sosiiu aci, tóte dulăpiórele acestea cântau „Rigoletto“, „Trovatore“ şi altele asemenea. Leam închiriatŭ dela posesori, şi plătescŭ apróe 1500 de lire, folosindu-mĕ astfelŭ de odihnă neconturbatŭ“.

**Unŭ rĕmăşagŭ.** — Cetimŭ în »Evenement«: O telegramă din Varşovia anunţă că unŭ persanŭ, anume Hassan Dscuedi a făcutŭ unŭ rĕmăşagŭ importantŭ avêndŭ dreptŭ obiectŭ de a străbate pe josŭ drumulŭ dela Persia până la Parisŭ. Dela Moscva până în Varşovia elŭ a mersŭ pe linia ferată. La Varşovia s'a odihnitŭ o ḑi şi acum îşi urmézâ calea spre Parisŭ.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

---

Pe deputaţia acésta o aştepta cu unŭ felŭ de friguri fiica Adriaticei, fiindcă spera că o sĕ pótă, prin violenţă ori prin îndrăznélă, sĕ intre în comunicare cu dênsa.

Până în ḑiua când avea se vină ancheta ea îşi adună tóte puterile şi tótă energia pentru ca sĕ facă faţă greutăţilorŭ situaţiunei sale faţă de Martinengo şi sĕ se împotrivéscă încercăriilorŭ pe cari le-arŭ mai face podestatulŭ.

Dreptŭ vorbindŭ, violinţele lui Martinengo nu păreau că se vorŭ traduce vreodată în fapte, deşi fiica Adriaticei se înfiora ori când ghicea furtunile adormite în fundulŭ acelui sufletŭ perversŭ.

Insĕ decândŭ ţine pe Veneţia în mână s'arată în aparenţă mai multŭ de câtŭ ori cândŭ robulŭ ei. Nici odată nu s'arăta în faţa ei décă n'a întrebat'o mai dinainte de vré sĕ-lŭ priméscă. Indată ce se vede în faţa ei nu-i mai vorbesce decâtŭ despre patima lui nebună şi cu cea mai mare reservă. Insĕ nu trece multŭ şi, întărîtatŭ de dispreţulŭ Veneţiei, uită regulile ce şi impusese şi începe cu ameninţări gróznice urmate iute de rugăciunile cele mai aprinse şi mai umile. In zadarŭ este orice. Vorbelorŭ aspre ca şi celor mieróse fica Adriaticei respunde neclintitŭ cu aceeaşi singură frasă:

— Iubescŭ pe Badoer!

— Dér elŭ a muritŭ! ḑice podestatulŭ căruia aste vorbe'i sfîşie inima.

— Ei bine, îi voiu iubi memoria! rĕspunde Veneţia cu dulceţa ei nealterabilă. Când îmi voiu recăştiga libertatea am sĕ mĕ retragŭ în schitulŭ Fetelorŭ Nobile unde mi-am petrecutŭ copilăria în fericire; surorile mele iubite au sĕ mĕ iubéscă cu bucuriă şi scumpa mea mamă are sĕ-mi deschiḑă amêndouĕ braţele. Ast-felŭ se va împlini visulŭ vieţei mele, ca sĕ-mi închinŭ viéţa lui Dumneḑeu.

— Dér Senatulŭ? ḑice Martinengo.

— Senatulŭ n'o sĕ fiă aşa de barbarŭ, încâtŭ sĕ mĕ osindéscă la o căsĕtoriă pe care n'ar primi-o inima mea. După nenorocirea de pe laculŭ de Garda, pe care nu mi o esplicŭ încă, am credinţa strașnică că Senatulŭ, care este epitropulŭ meu, are sĕ facă voia mea.

Cam în felulŭ acesta vorbea fiica Adriaticei cu podestatulŭ Padovei.

Contele Martinengo eşia din camera Veneţiei într'o stare care sĕmĕna cu nebunia. Atunci se punea pe lucru pentru ca sĕ se uite necazulŭ. Alerga dela unŭ capĕtŭ la celălaltŭ alŭ insulei punêndŭ în stare de apĕrare ori-ce punctŭ care putea sĕ fiă ameninţatŭ. Adevĕrulŭ este, că Martinengo se gândea că Serenisima Republică va încrunta sprîncéna când va vedé ce actŭ de îndrăznélă a făcutŭ elŭ. Astfelŭ califica elŭ şirulŭ de crime pe care le făptuise elŭ de câteva ḑile încóce. Podestatulŭ scia că fuga Fiamettei şi peirea lui Ricardo (nu putea bănui că putea s'adauge şi pe Felice Badoer) şi probabila lorŭ presinţă în Veneţia va aţiţa opinia publică în potriva lui; ori câtŭ îi era de 'naltă posiţia póte că Senatulŭ va fi silitŭ sĕ intervină.

Omulŭ acesta împingea aşa de departe nebunia mândriei, încâtŭ era hotărîtŭ sĕ respingă forţa prin forţă. Juca dér pe suveranulŭ şi strinsese în pripă o adevĕrată armată, mică la numĕrŭ, cu care ar fi pututŭ sĕ se lupte în potriva unorŭ armate de trei ori mai mari decâtŭ a sa, mulţămită apĕrărilorŭ naturale ale unei insule în mijloculŭ unui lacŭ, fără nici o comunicare cu nici o mare.

In punctele insulei pe cari podestatulŭ le credea mai ameninţate erau aşeḑate forturi. Pentru câteva minute vomŭ intra împreună cu cetitorii noştri într'unulŭ din aceste forturi.

In mijloculŭ soldaţilorŭ, cari îşi lustruiau armele, era unŭ bĕtrânŭ de celŭ puţinŭ 80 de ani, unŭ felŭ de bardŭ bĕtrânŭ, care încânta urîtulŭ lungelorŭ paze povestindŭ micei garnizóne istorióre din vremea trecută cu o astfelŭ de măestriă, încâtŭ toţi îlŭ ascultau cu celŭ mai mare interesŭ.

Bĕtrânulŭ isprăvise o poveste d'acestea şi fiăcare dinprejurulŭ sĕu îi striga:

— Mai spune-ne altă istoriă! mai spune-ne alta!

— Oh, Dómne! apoi eu v'am povestitŭ atâtea încâtŭ nu mai şciu nimicŭ! ḑicea bĕtrînulŭ ḑimbindŭ.

— Atunci povesteşce-ne istoria Fanteluil! ḑise o voce.

— Da, da, Fantele!

— Fantele vreţi? vĕ spunŭ pe Fantele dér! ḑise bĕtrânulŭ.

Şi bĕtrânulŭ începŭ astfelŭ:

(Va urma).

**Cursulŭ la bursa de Viena**

din 23 Augustŭ st. n. 1887.

| | |
|---|---|
| Rentă de aurŭ 5% | 100 75 |
| Rentă de hârtiă 5% | 87.45 |
| Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare | 150.50 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) | 98.— |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune) | — — |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune) | 114 75 |
| Bonurĭ rurale ungare | 104.50 |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 104.50 |
| Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ | 104 50 |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 104 50 |
| Bonurĭ rurale transilvane | 104 50 |
| Bonurĭ croato-slavone | 104 75 |
| Despăgubire p. dijma de vinŭ ung. | 100.50 |
| Imprumutulŭ cu premiu ung. | 121 80 |
| Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului | 124 50 |
| Renta de hârtiă austriacă | 81 55 |
| Renta de arg. austr. | 82.85 |
| Renta de aurŭ austr. | 112 70 |
| Losurile din 1860 | 135 50 |
| Acţiunile băncei austro-ungare | 885 — |
| Act. băncei de creditŭ ung. | 285.50 |
| Act. băncei de creditŭ austr. | 281.90 |
| Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ | 5 94 |
| Napoleon-d'orĭ | 9.95 |
| Mărcĭ 100 împ. germ. | 61 55 |
| Londra 10 Livres sterlinge | 125 82 |

**Bursa de Bucurescĭ.**

Cota oficială dela 8 Augustŭ st. v. 1887.

| | Cump. | vênd. |
|---|---|---|
| Renta română (5%) | $91\frac{1}{2}$ | $92\frac{1}{2}$ |
| Renta rom. amort. (5%) | 95— | $95\frac{1}{2}$ |
| » convert. (6%) | $88\frac{3}{4}$ | $89\frac{1}{4}$ |
| Împr. oraş. Buc. (20 fr.) | 34— | 36— |
| Credit fonc. rural (7%) | $104\frac{3}{4}$ | $105\frac{1}{2}$ |
| » „ „ (5%) | $89\frac{1}{2}$ | $90\frac{1}{4}$ |
| » » urban (7%) | $103\frac{1}{4}$ | $103\frac{3}{4}$ |
| » » » (6%) | 94— | 95— |
| » » » (5%) | 87— | $87\frac{1}{2}$ |
| Banca naţională a României 500 Lei | —— | —— |
| Ac. de asig. Dacia-Rom. | —— | —— |
| « » » Naţională | —— | —— |
| Aurŭ contra bilete de banca | 14. 1/4 | 15. 3/4 |
| Bancnote austriace contra aurŭ | 2.01 | 2.02 |

**Cursulu pieţei Braşovŭ**

din 24 Augustŭ st. n. 1887

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnote românescĭ | Cump. | 8.62 | Vênd. | 8.65 |
| Argint românesc | » | 8.55 | » | 8.60 |
| Napoleon-d'orĭ | » | 9.94 | » | 10.00 |
| Lire turcescĭ | » | 11.22 | » | 11.28 |
| Imperialĭ | » | 10.20 | » | 10.26 |
| Galbenĭ | » | 5.90 | » | 5.95 |
| Scrisurile fonc. »Albina« 6% | » | 101.— | » | 102.— |
| „ » „ 5% | „ | 98.— | » | 99.— |
| Ruble Rusescĭ | » | 108.— | » | 109.1/2 |
| Discontulŭ | » | 7—10% pe anŭ. | | |

Nr. 2527—1887.

## Escriere de concursŭ.

Pentru 10 stipendii din *Fundaţiunea fericitului Dr. Simeonŭ Ramontiai* se escrie concursŭ cu *terminulŭ de 15 Septemvre a. c. st. n.*, şi în specie: pentru 4 stipendii de câte 315 fl. v. a., din carĭ douĕ usuate: unulŭ de Dr. Alesandru Popŭ şi altulŭ de Petru Todorescu rigorosante în medicină, devenite ambele vacante, ér celelalte douĕ usuate: unulŭ de Iuliu Grecu rigorosante în medicină la universitatea din Viena, şi altulŭ de Ioanŭ Florianŭ studentŭ în anulŭ alŭ IV lea la Politechnicŭlŭ din Budapesta dechiarate de vacante din motivulŭ, că ambii stipendiaţĭ nu s'au legitimatŭ despre progresulŭ făcutŭ în studii în anulŭ scolasticŭ 1886/7.

Pentru unŭ stipendiu de 84 fl. v. a. usuatŭ de Liviu Martianŭ absolutŭ silvanistŭ la academia montanistică din Schemnitz.

Pentru 5 stipendii de câte 63 fl. v. a. usuate: de Danilă Popŭ absolutŭ de scóla reală din Deva, de Georgiu Raţŭ Basiliu Buteanu, Teodorŭ Buzanu şi de Corneliu Popŭ absolvaţĭ gimnasiştĭ cu esamenŭ de maturitate.

La stipendiele specificate aci potŭ concurge:

*a)* numai tinerĭ studenţĭ miserĭ, carĭ suntŭ născuţĭ în Transilvania şi suntŭ românĭ de nascere.

*b)* carĭ pe lângă purtare morală bună au din studii calculŭ de eminenţă.

*c)* pe lângă ascultătorii de medicină orĭ drepturĭ potŭ concurge şi aceia, carĭ se vorŭ aplica la sciinţele reale, precum: technica, montanistică şi silvanistică.

*d)* dintre concurenţĭ vorŭ avé preferinţă în sensulŭ testamentului, ceteris paribus cei de origine nobilĭ şi consângenii piului Fundatorŭ.

*e)* dela concurenţĭ se recere, ca *pe lângă testimoniele scolastice alăturate nu în origine, ci copie legalisate* la cererile concursuale, se mai producă: carte de botezŭ, atestatŭ de paupertate, cere sĕ fiă subscrisŭ de antistia comunală politică şi de parochulŭ concernente şi întăritŭ cu sigilulŭ parochialŭ şi celŭ comunalŭ, precum şi cu subscrierea oficiului pretorialŭ, ér în cetăţĭ şi opide cu subscrierea antistiei cetăţene orĭ opidane, în urmă

*f)* concurenţii se numéscă espresŭ Institutulŭ la care şi unde vorŭ sĕ continue ascultarea sciinţelorŭ academice orĭ gimnasialĭ.

Cererile concursuale astfelŭ adjustate sĕ se subşterná până la terminulŭ supranumitŭ Consistoriului metropolitanŭ subsemnatŭ.

Concursele, carĭ nu vorŭ fi astfelŭ instruite şi nu se vorŭ subşterne în terminulŭ prefiptŭ, nu se vorŭ lua în consideraţiune.

Blaşiu, din şedinţa consistorială ţinută în 13 Augustŭ 1887.

**Consistoriulŭ metropolitanŭ gr. cat. de Alba-Iulia.**

## Escriere de concursŭ.

Pentru douĕ stipendii de câte 52 fl. 50 cr. v. a. din *Fundaţiunea fericitului Episcopŭ Ioanŭ Bobu* usuate de absoluţii gimnasiştĭ maturisanţĭ Aureliu Ciurillianŭ şi Victorŭ Colceriu şi dechiarate de vacante *se escrie concursŭ cu terminulŭ de 15 Septemvre a. c. st. n.*

Doritorii de a obţiné unulŭ din aceste stipendii, au de a-şĭ instrui cererile sale concursuale amĕsuratŭ condiţiunilorŭ espuse în escrierea de concursŭ pentru stipendiele ramontiane şi pe acele a-le subşterne subsemnatului Consistoriu metropolitanŭ.

Blaşiu, din şedinţa consistorială ţinută în 13 Augustŭ 1887.

**Consistoriulŭ metropolitanŭ gr. cat. de Alba-Iulia.**

## Escriere de concursŭ.

Pentru 3 stipendii *din Fundaţiunea fericitului Gavrilŭ Vaida*, douĕ de 60 fl. usuate: unulŭ de Victorŭ Anceanŭ absolutŭ gimnasistŭ maturisantŭ, ér celălaltŭ de Dionisiu Vaida studentŭ de a VII cl. gimn., carele însĕ nu s'a legitimatŭ despre progresulŭ făcutŭ în studii în anulŭ scol. 1886/7, şi unŭ stipendiu de 50 fl. v. a. usuatŭ de Clementŭ Barbulŭ absolutŭ gimnasistŭ maturisantŭ şi dechiarate tóte trele de vacante, *se escrie concursŭ cu terminulŭ pe 15 Septemvre a. c. st. n.*

Cei carĭ doréscŭ se obţină unulŭ din aceste stipendii, concursele sale instruite conformŭ condiţiunilorŭ înşirate în concursulŭ pentru stipendiele ramontiane, au sĕ le subşternă subsemnatului consistoriu metropolitanŭ până la terminulŭ prefiptŭ.

Blaşiu, din şedinţa consistorială ţinută în 13 Augustŭ 1887.

**Consistoriulŭ metropolitanŭ gr. cat. de Alba-Iulia.**

## Escriere de concursŭ.

Pentru 3 stipendii de câte 100 fl. v. a. din *Fundaţiunea fericitului Archiepiscopŭ şi Mitropolitŭ Alesandru St. Şuluţu* usuate de Gavrilŭ Tripon rigorosantŭ în drepturĭ, Silviu Stanciu medicinistŭ de anulŭ I. Iuliu Br. Popŭ studentŭ de a VII clasă la scóla reală din Deva şi dechiarate de vacante, celŭ dintêiu din motivulŭ că beneficiantulŭ a abdisŭ, ér celelalte douĕ pentru că beneficianţii nu s'au legitimatŭ despre progresulŭ făcutŭ în studii în anulŭ scol. 1886/7, *se escrie concursŭ cu terminulŭ pe 15 Septemvre a. c. st. n.*

Concurenţii la aceste stipendii au de a-şĭ instrui cererile sale în sensulŭ condiţiunilorŭ espuse mai susŭ în concursulŭ pentru stipendiele ramontiane, şi pe acele până la terminulŭ indicatŭ a-le subşterne acestui Consistoriu metropolitanŭ.

Blaşiu, din şedinţa consistorială ţinută în 13 Augustŭ 1887.

**Consistoriulŭ metropolitanŭ gr. cat. de Alba-Iulia.**

## Escriere de concursŭ.

Pentru douĕ stipendii din *Fundaţiunea fericitului Canonicŭ metropolitanŭ Constantinŭ Alutanŭ*, unulŭ de 60 fl. v. a. şi altulŭ de 40 fl. v. a. usuate de gimnasiştiĭ absoluţĭ Stefanŭ Bota şi Ioanŭ Fulicea şi dechiarate de vacante *se escrie concursŭ cu terminulŭ până în 15 Septemvre a. c. st. n.*

Concurenţii la aceste stipendii, cererile sale adjustate în sensulŭ condiţiunilorŭ din concursulŭ pentru stipendiele ramontiane au sĕ şi-le subşternă subsemnatului consistoriu până la terminulŭ defiptŭ.

Blaşiu, din şedinţa consistorială ţinută în 13 Augustŭ 1887.

**Consistoriulŭ metropolitanŭ gr. cat. de Alba-Iulia.**

## Escriere de concursŭ.

Pentru unŭ stipendiu de 60 fl. v. a. *din Fundaţiunea fericitului Petru Maiorŭ* usuatŭ de Petru Marinŭ gimnasistŭ absolutŭ *se escrie concursŭ cu terminulŭ până în 15 Septemvre a. c. st. n.*

Doritorii de a obţiné acestŭ stipendiu au de a-şĭ subşterne cererile sale concursuale instruite conformŭ condiţiunilorŭ înşirate în concursulŭ pentru stipendiele ramontiane, subsemnatului Consistoriu metropolitanŭ.

Blaşiu, din şedinţa consistorială ţinută în 13 Augustŭ 1887.

**Consistoriulŭ metropolitanŭ gr. cat. de Alba-Iulia.**



Nr. 431—1887.
ofic. vic.

## Concursŭ.

Cu terminulŭ de 10 Septemvre a. c. st. n. se escrie concursŭ pentru ocuparea următórelorŭ staţiunĭ învĕţătorescĭ în Vicariatulŭ Rodnei:

1. Staţiunea de învĕţătorŭ secundarŭ la scóla confesională gr. cat. din Leşiu, cu salarŭ anualŭ de 150 fl. v. a. de primitŭ în rate lunare anticipative din fondulŭ scol. conf. gr. cat. alŭ respectivei comunităţĭ, apoi cuartirŭ naturalŭ şi 6 orgii de lemne.

2. Staţiunea de învĕţătorŭ la scóla confesională gr. cat. din Rebrişóra, ce se deschide de nou pe valea numită: „Gersa," cu salarŭ anualŭ de200 fl. v. a. de primitŭ în rate lunarĭ anticipative din fondulŭ scol. gr. cat. alŭ respectivei comunităţĭ.

3. Staţiunea de învĕţătorŭ la scóla gr. cat. din Găurenĭ, cu salarŭ anualŭ de 80 fl. v. a., cuartirŭ liberŭ, 6 orgii de lemne şi grădină de legume şi arată.

Doritorii de a dobândi vr'una din aceste staţiunĭ au sĕ-şĭ îndrepte suplicele lorŭ provĕdute cu documentele de cualificaţiune recerute în sensulŭ art. de lege XXXVIII din 1868 şi art. XVIII din 1879 cătră respectivele senate scolastice gr. cat. până la terminulŭ defiptŭ.

Dela inspectoratulŭ scolasticŭ distr. gr. cat.

Năsĕudŭ, în 15 Augustŭ 1887.

**Gregoriu Moisilŭ,**
vicarŭ episcop. foraneu.

3—3

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.